

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Br. 11/98

Datum: 18.04.2019

Na osnovu člana 92 stav 4. i člana 93 stav (4) Ustava Republike Kosovo, član 7 stav 5. Zakona br. 04/L-052 o međunarodnim sporazumiima, člana 4 Pravilnika br. 02/2011 o oblastima administrativnih odgovornosti Kancelarije Premijera i ministarstava, izmenjenog i dopunjenog Pravilnikom br. 15/2017, Pravilnikom br. 16/2017 i Pravilnikom br. 07/2018, i Pravilnikom br.26/2018, i Pravilnikom br. 30/2018 u skladu sa članom 19 Pravilnika o radu Vlade Republike Kosovo br. 09/2011, Vlada Republike Kosova je, na sednici održanoj 18. aprila 2019 godine, donela:

ODLUKU

1. Usvojen je koncept dokument za izmene i dopune Zakona br. 04/L-088 o državnim arhivima.
2. Ministarstvo kulture, omladine i sporta i druge nadležne institucije dužne su da sprovedu ovu odluku, u skladu sa Poslovníkom Vlade Republike Kosovo.
3. Odluka stupa na snagu danom potpisivanja.

Ramush HARADINAJ

Premijer Republike Kosovo

Dostavlja se:

- Zamenicima Premijera
- svim ministarstvima (ministrima)
- Generalnom sekretaru KPR-a
- Arhivi Vlade

REPUBLIKA E KOSOVËS/REPUBLIKA KOSOVA/ REPUBLIC OF KOSOVO
QEVERIA E KOSOVËS/VLADA KOSOVA/GOVERNMENT OF KOSOVA
MINISTRIA E KULTURËS, RINISË DHE SPORTIT/MINISTARSTVO KULTURE, OMLADINE I SPORTA/
MINISTRY OF CULTURE, YOUTH AND SPORTS
AGJENCIA SHETËRORE E ARKIVAVE TË KOSOVËS
DRŽAVNA AGENCIJA ARHIVA KOSOVA
THE STATE AGENCY OF KOSOVO ARCHIVES

KONCEPT DOKUMENTA
ZA IZMENU – DOPUNU ZAKONA BR. 04 / L-088 O DRŽAVNIM
ARHIVAMA

Pristina, 2018

Poglavlje 1 : Uvod

Zakonodavstvo na snazi za Državne Arhive sređuje prikupljanje, zaštitu, očuvanje, propis, obradu, objavljivanje, prezentaciju i korišćenje arhivske građe. Državna Agencija Arhiva Kosova je odgovorna institucija za nadzor, kontrolu i implementaciju standarda za očuvanje kulturne (arhivske) baštine sa trajne vrijednosti očuvanja.

Sadašnji zakonodavni okvir, koja reguliše aktivnosti iz oblasti arhivske delatnosti treba da bude pojačana i dalje, u cilju jačanja ukupne funkcionisanje arhivske delatnosti, takođe da se osiguramo da će prava i njihove dužnosti biti izvedene na efikasan i efektivan način.

Nakon stupanja na snagu Zakona o Državnim Arhivima br.04 / L - 088, "SL" Datum 19.03.2012, Državna Agencija Arhiva Kosova kao najviša arhivska institucija u zemlji u ovom periodu primenljivosti ovog zakona u mnogim slučajevima se suočavao sa pravnih praznina, nedostatak normi, koje su mnogo ometali ostvarivanje i razvoj arhivske delatnosti u zemlji.

Sadašnji zakon je primenljiv, ali nedostaju neke odredbe, takođe i nekim odredbama treba reformulisanje ili izmene i dopune koje ometaju razvoj arhivske delatnosti na Kosovu. Svi nedostaci su navedeni u odgovarajućim delovima ovog Nacrta Koncept Dokumentata.

Samim tim, vidimo da je neophodno izmena i dopuna ovog zakona sa ciljem da bi se eliminisali praznine i nejasnoće kao što su nedostatak odredbe za: nedostatak kaznene odredbe; licenciranje zanimanje Arhivista; Preporučnog/ Savetodavnog Organa za Arhive; Odredbe koje sredivaju uvoz-izvoz arhivskih dokumenata; Odredbe o kupovini arhivske građe; očuvanje dokumentacije na vreme i pod posebnim i izvanrednim okolnostima; podela kompetencije između lokalne i centralne arhive; definiranje arhivske mreže novim zakonom; izmjena imenovanje Agencije, od Državna Agencija Arhiva Kosova (DAAK) u Arhivska Agencija Države Kosova (AADK).

Navedene izmjene i dopune sadasnjeg zakona u ovaj oblast evituju slične situacije, koje su prepreke i mogu biti još dublje u budućnost.

Promene zakonodavnog okvira kroz integrisanje zakonima na snazi, kao i dodatak elementa će omogućiti uspostavljanje više funkcionalnog sistema, sigurnijeg i lakše korisnog u upravljanju

i kontrolisanje dokumentacije koja nastaje u Republici Kosovo, koja ima bitno i trajnu vrednost za očuvanje.

U ovom slučaju, u nastavku pomenuli smo neposrednih i vitalna pitanja koji se moraju ispuniti, ali može i dalje biti proširena i detalizovana niz dodatnih pitanja u ovoj oblasti.

Poglavlje 2 : Opisivanje pitanja/ glavnog problema

Objašnjenje

Od stupanja na snagu Zakona, odnosno primjena ovog zakona nailaze na određene poteškoće zbog nedostataka i nejasnoća nekih odredbi. Stoga videli smo da je neophodno izmjena i dopuna postojećeg zakona.

Dakle, sledeći predstavljamo probleme i nedostatke koji imamo za cilj da poboljšamo uz izmjenu i promenu i zakona.

Arhivski materijal kod Stvaratelje, koji ispunjava zakonske rokove za dostavljanje u Agenciji, ne isporučuje se po profesionalnom metodologijom administrativnom-kancelarijskom poslovanju na Kosovu i međunarodnim standardima, ali dolazi nesistemovan, neevidentovan, neregulisan i oštećen (u kontejnerima , vrećama za smeče, itd.).

Takodje, ne odgovornost stvaratelske institucije i posednika fonda za održavanje, čuvanje i sistematizaciju arhivske građe, čak i nakon inspekcije i savjetovanja od strane Agencije preko inspektora ostaje samo pokušaj, i ovo dolazi kao posledica posto **Zakonu nedostaje norma sankcionisanja za Stvaratelje** da bi se implementirao ova obaveza.

Državna Agencija Arhiva Kosova suočava sa poteškoćama u pogledu infrastrukture, kao u centar i u meduopstinske arhive, koja se sredstva u kapitalnim investicijama planirane su u budžetu od 2019-2021.

Sa ciljem ekspozicije ili promocije arhivskih dokumenata u inostranstvu, neophodno je da sa zakonom garantuje **izvoz - uvoz dokumenata** u inostranstvu dok se vrate u zemlji porekla, ali ova odredba nedostaje u postojećem zakonu.

Za obogaćivanje fondova i zbirki sa važnim dokumentima koje se odnose našoj zemlji i ponude Agenciji, u **nedostatak zakonske odredbe za kupovinu važnih arhivskih dokumenata** nesto slicno je nemoguće. Imali smo priliku pružanja važnih materijala iz perioda 90-tih, koji su se nudili Agenciji za kupovinu od Informativnog Centra Kosova, i nije bilo moguće u odsustvu ovog prava.

Očuvanje i zaštita dokumentacije na vreme i pod posebnim i izuzetnim okolnostima bili oni prirodne katastrofe ili izazvane, u skladu sa praksama drugih zemalja moraju biti propisane zakonom.

Nedostatak Preporučnog/ Savetodavnog Organa (Kolektivni) za Arhive, koji će dati savete o stručnom radu arhivske delatnosti; raspravlja o opštim pitanjima iz oblasti arhivske delatnosti; daje preporuke i mišljenja o napretku arhivske delatnosti i potrebe za uspostavljenju arhiva u Republici Kosovo; daje mišljenje o ponašanju naučnih i kulturnih funkcija arhiva; daje preporuke o korišćenju arhivske građe u arhivu pre isteka njegovog roka, i preporučuje formiranje raznih komisija za funkcionisanje arhivske delatnosti.

Da bi se postigao odgovarajući nivo stručnih arhivskih radnika potrebno je da se ovi radnici Licencuju na zanimanje arhivista. Ova kvalifikacija se može postići kroz stručnog ispita za arhivske usluge koja će biti realizovana od strane DAAK, ali i ovo treba regulisati zakonskim odredbama.

Promena Imena Agencije, od Državna Agencija Arhiva Kosova (DAAK), u Arhivska Agencija Države Kosova (AADK), predložimo da se napravi sa ciljem da se ne duplikuju skraćenice sa Akademijom Nauka i Umetnosti Kosova.

Zakon na snazi, Član 9 , stav 2, u institucije koje mogu da izvrše spostveni arhiv da se predvidi i:

- Ministarstvo spoljnih poslova, zbog prirode posla gde arhivska građa je distribuirana u ambasadama u različitim zemljama;
- Univerzitetski Klinički Centar Kosova (UKCK): zbog istorije pacijenata, neophodno je da ovaj stvaratelj fondova zadržava arhivsku građu i nakon isteka perioda više od 30 godina.

Takođe, sa izmenama i dopunama zakona nas je cilj da definiramo ko predstavlja arhivsku mrežu Republike Kosova. Dakle , arhivska mreža se sastoji od :

- Državna Agencija Arhiva Kosova (DAAK) , u kom okviru su i Meduopstiski Arhivi ;
- Arhivi javnih i privatnih institucija – Stvaratelji;
- Specijalni arhivi;
- Privatni arhivi ; i
- Odredene institucije sa članom 9, stav 2, Zakona 04 / L -088 , za Državne Arhive.

Po zakonu na snazi nedostaje podela kompetencije između lokalnim i centralnim Arhivima.

Na osnovu našeg iskustva, naročito posle stupanja na snagu sadašnjeg zakona primetili smo da postoji paralelizam u nadležnosti DAAK (sa međuopštinskim arhivima) i opštinskim arhivima, i gde mi vidimo kao neophodno rešenje tačno definisanje nadležnosti. Naš predlog je da opštinski arhivi budu stvarateljski opštinski arhivi, što znaci da Opštinski Arhivi bave se dokumentacijom koju uspostavlja Skupština Opštine, Gradonačelnik, Bord Direktora i potčinjene organe u okviru opštine. Dok, Meduopstinske Arhive koje su produžni deo DAAK imaju ovlašćenje da se bave svim arhivskom građom svih institucija na celoj teritoriji koju pokrivaju. Dakle, treba napraviti jasnu razliku u nadležnosti između Meduopstinskim Arhivima (koji su produžni deo DAAK) u jednoj strani i sa Arhivima Opštine, koji u dosadašnjoj praksi imali tendenciju da pokriju stvaratelje fondova širom opštine, inače bi bili paralelne organe.

S obzirom na navedena pitanja smatra se kao neophodnost izmena i dopuna postojećeg zakona u cilju poboljšanja arhivske službe u našoj zemlji.

Informacije

Državna Agencija Arhiva Kosova sa odlukom Vlade Br. 05/119 datum 23.11.2106 od 01.01.2017 presao je od iz Ureda Premijera u Ministarstvo za Kulturu, Omladinu i Sport.

Državna Agencija Arhiva Kosova poseduje 7938.78 metara dužine arhivske građe u papiru u različitim formatima (oko 1310 fondova i arhivskih zbirka); 25 km linearne dužine mikrofilma sa 800.000 dokumenata; 202 naslova okumentarnih i umetničkih filmova sa 1000 rolni; upravlja sa oko 260.000 digitalnih dokumenata donosene od istraživanja sa arhiva različitih zemalja, kao i sa 185.000 skenirane dokumenata od fondova mikrofilma i drugih fondova koje poseduje DAAK. Ovaj broj digitalnih dokumenata povećava se svakog meseca sa 3000 digitalnih dokumenata prema planu rada sa trenutnim resursima.

Međutim , 48% napomenute arhivske građe je ne prerađena, ne sredivana i ne sistemovana u profesionalnom aspektu, zbog nedostatka ljudskih resursa.

Kao rezultat velikog broja neregulisane građe, nudenje za naučna istraživanja i stručnih i drugih potreba koje su od interesa za institucija, organizacija, privatnih i pravnih lica, sam po sebi je izazov uz koju se suoče svakodnevno arhivisti DAAK, posebno građani koji imaju potrebu da upotrebe ovu arhivsku građu.

Broj stvaratelja fondova registrovanih u DAAK je 1310, i trend je u porastu. Tokom godinu dana vode se otprilike 500 inspekcija kod stvaratelja fondova na celoj teritoriji Republike Kosova. Oko 80 % stvaratelja fondova nemaju regulisanu građu po standardima, nemaju sastavljene spiskove sa rokovima ocuvanja, nemaju stvorene uslove za ocuvanje, sto mi mislimo da je to zbog nedostatka kaznenih mera u važećem Zakonu, mere koje u drugim zemaljama su planirane i primenjuju se sa njenim zakonodavstvom, čak i sa našim ranijim zakonima (2003/7), koji je imao poglavlje za kaznene odredbe - Član 46 -Zakona.

Aktualna politika

Trenutno na snazi je Zakon 04 \ L -088 o Državnim Arhivima, odgovoran za sprovođenje ovog zakona je Državna Agencija Arhiva Kosove, njegovi podređenih mehanizme, i druge stvarateljske institucije (javne i privatne institucije).

Agencija je institucija koja prima, evidentuje, čuva i objavljuje arhivsku građu i omogućava njegovo korišćenje za naučna istraživanja i stručnog rada, kao i druge potrebe koje su od interesa za institucije, organizacije, pravnim i fizičkim licama. Agencija po potrebi savetuje i upućuje institucije koje spadaju u okviru ovog Zakona koji se odnosi na upravljanje arhivske građe, čuvanja i zaštite. Organizuje obuke, kursevi, predavanja za profesionalno usposobljavanje arhivskog osoblja na Kosovu, takodje vrši i druge poslove i aktivnosti utvrđene sa Zakonom i u skladu sa međunarodnim arhivskim standardima.

Arhivska Mreža ima za cilj arhiviranje, zaštitu i pogodno korišćenje arhivske građe i dalji razvoj arhivske djelatnosti. Ova mreža funkcioniše kroz povezivanja svih arhivskih institucija na Kosovu.

Sve javne, privatne, fizička i pravna lica (stvaratelji fondova) koji poseduju arhivsku građu stvorena tokom njihove djelatnosti, dužni su da nakon ispunjavanja roka određenog po ovom Zakonu, da dostavi u Agenciju na čuvanje arhivsku građu koja ima trajnu vrijednost.

Način podnošenja arhivske građe u Agenciju vrši se po profesionalnom naučnom metodologijom, pri čemu ovaj materijal treba biti sistemovan, evidentovan po načinu sistema administrativnom kancelarijskom upravljanja na Kosovu i međunarodnim standardima.

Agencija u okviru svog mandata vršio je redovnu inspekcije kod stvaralaca o načinu održavanja, čuvanja, evidentiranja, stvaranje uslova za čuvanje arhivske građe do procedure primo-predaja arhivske građe u Agenciji.

Državna Agencija Arhiva Kosova redovno učini permanentni napor da bude bliže stvaralaca putem redovnih inspekcija, stručnih saveta, održavanja godišnjih obuka, kursevi i predavanja. Trenutno stanje dokumenata koje poseduju nije dobro, zbog nepostojanja kaznenih odredba.

Zakoni i pod zakonski propisi

Za regulisanje arhivske oblasti, osim Zakona o Arhivima na ovo polje takođe utiču i druge Zakone, na indirektan način u vezi sa ovim pitanjem.

Zakon br. 04 / L - 088 , za Državne Arhive - Ovaj zakon definiše organizaciju i funkcionisanje arhivske oblasti u Institucijama Republike Kosova, od stvaranja, čuvanja, zaštite i upravljanje dokumenata do davanja na korišćenje arhivskog dokumentarnog materijala.

Međutim, neke odredbe nedostaju, kao i neke odredbe potrebno je reformulirati, ili dopuna i izmena koje ometaju razvoj arhivske delatnosti na Kosovu, kao n.pr : nedostatak Preporučnog/ Savetodavnog Organa za Arhive; nedostatak kaznene odredbe; nedostatak Odredbe koja sređiva uvoz-izvoz arhivskih dokumenata; nedostatak Odredbe o kupovini arhivske građe; očuvanje dokumentacije na vreme i pod posebnim i izvanrednim okolnostima; licenciranje zanimanje Arhivista; deljenje lokalnog i centralnog stvaratelja fondova i kompetencije DAAK i Opštinskih Arhiva; definisanje arhivske mreže zakonom. Svi ovi nedostaci u sadašnjem zakonu izazivaju problemi i ne funkcionisanje u skladu sa međunarodnim standardima arhivske delatnosti.

Zakon br. 04 / L - 184 , za Upravljanje rada u kancelariji - ovaj zakon ima za cilj administriranje rada u kancelariji i službenih dokumenata, od početnog njihovog evidentiranja do njihovoj završnoj obradi u Institucijama Republike Kosova i u javnih preduzeća.

Zakon br. 03 / L - 172, za Zaštitu ličnih podataka – ovaj zakon definiše prava, obaveze , principe i mere koje se odnose na zaštitu ličnih podataka.

Zakon br. 03 / L – 178, o klasifikaciji informacija i verifikaciji bezbednosti - Cilj ovog zakona je da se uspostavi jedinstven sistem za klasifikaciju i čuvanje informacija u vezi sa bezbednosnim interesima Kosova , i da potvrdi bezbednost lica koji imaju pristup ovim informacijama.

Zakon br. 02 / L – 88, o Kulturnom Nasleđu - Cilj ovog zakona je da reguliše oblast kulturne baštine oko očuvanja, zaštite, javni pristup, komunikacije i obezbeđivanje neophodnih sredstava, sa ciljem da se nasleđe koristi od današnje generacije i da bude spremna za buduće generacije kao jedan istorijski i kulturni dokumenat.

Pored navedenog primarnog zakonodavstva ovu oblast regulišu i sledeće podzakonske akte:

Administrativno Uputstvo br. 08/2007, o Odabiranju Arhivske Građe i izlučivanju bezvrednog registraturskog materijala – Ovim Uputstvom reguliše se postupak odabiranja arhivske građe i izlučivanje bezvrednog registraturskog materijala.

Administrativno Uputstvo br . 09/2007, o Primo-Predaji Arhivske Građe- Ovim Uputstvom određuju se način i postupak primo-predaje javne i privatne arhivske građe u Arhivima Kosove.

Uredba br. 01/343/12, o Načinu korišćenja arhivske građe u DAAK. Sa ovom uredbom uređuju se uslovi i način korišćenja arhivske građe u DAAK u sledećim oblastima: procedure i korišćenje arhivske građe, kriterijumi i standardi za čuvanje arhivske građe, kreiranje kopija i reprodukcije, odgovornost korisnika arhivske građa u slučaju oštećenja materijala, i taksu i naknada za korišćenje arhivske građe, i naknada za troškove u slučaju kopiranja i reprodukcije materiala.

Uredba br. 01/2015, o Zajedničkim Znacima za Klasifikovanje Dokumentacije i Rok Sacuvanja Istih- Sa ovom Uredbom, srezuju se zajednicki znaci za klasifikovanje dokumentacije, sadržaj glavnih grupa , kao i rok sacuvanja dokumenata.

Aktualni triskovi

12500 Državna Agencija Arhiva Kosova	Troškovi godine 2017	Budžet 2018	Projekcije 2019	Projekcije 2020	Projekcije 2021
Kategorije troškova	723,662	778,662	1,299,639	1,237,752	1,135,414
11 Plate & Dnevnice	575,558	575,558	651,535	654,792	658,066
13 Roba i Usluge	120,519	120,519	120,519	166,263	249,763
14 Komunalne troškove	27,585	27,585	27,585	27,585	27,585
30 Kapitalne troškove		55,000	500,000	389,112	200,000

Tabela iznad pokazuje potrošeni budžet 2017, odobreni budžet 2018 i budžetske projekcije 2019-2021 za DAAK u kategorijama potrošnje.

Poseban oprez treba dati kupovini arhivskih kutija; održavanje međuopštinskih arhiva, pošto u nekim slučajevima u međuopštinskim arhivima sami sluzbenici čiste kancelarije; fizičko osiguranje međuopštinskih arhiva, posto nijedan međuopštinski arhiv nema fizičko osiguranje; takodje i kupovina inventara za Međuopštinskog Arhiva u Uroševcu, tehnološku opremu, obuku osoblja i medicinske kontrole sluzbenika, pošto za to nas obavezuje Zakona br. 04 / 1-161 o Bezbednosti i Zdravlju na radu, član 17, tačka 5.

Dodatna procena trenutne politike

Državna Agencija Arhiva Kosove ima ograničen fond budžeta za tri (3) godine za operativne troškove, dok se za kapitalne investicije predviđene su 1,144,112 EUR za izgradnju Depoa, digitalizaciju arhivskog materijala i renoviranje postojećeg objekta.

Finansijska sredstva se upravljala su od strane DAAK kao pod budžetski programa 12.500 u okviru MKOS pod organizacijskim kodom 207, izveštavajući u MKOS za troškove, rashode, prihoda, kapitalnih sredstava i obaveze.

Agencija ima poteškoća u pogledu infrastrukture, koja je vlasnik objekta (u Prištini), koji je izgrađen za Arhivu Kosova od 1977 godine, ali do sada nije imala nijednu investiciju u zgradu Arhiva. Depo gde se sačuva arhivska grada nisu opremljeno sistemom za klimatizaciju, gde temperature treba da budu konstantna za sacuvanje dokumenata 18-22 stepeni Celzijusa, nedostaje oprema za zaštitu od požara, zgrada poseduje stari električni sistem 70-tih, podovi i osteceni plafoni, sanitarija, i zastareli prozori, itd.. Problem sam po sebi ostaje ograničen prostor, posto u zgradi Agencije nalaze se i druge institucije, kao što su Kosovska Katastarska

Agencija, koja poseduje drugi sprat (II) u cjelini, Institut Istorije jedan deo prvog sprata (I) i prizemlje, (12 kancelarije i dvije sale). Među-opštinski arhivi uglavnom funkcioniraju u zajedničkim sredinama sa drugim institucijama.

Danas, u modernim vremenima ne možemo da zamislamo Arhive bez digitalizacije arhivskih dokumenata, ne samo da je vremenski imperativ, već i neophodnost sprovođenja međunarodnih standarda.

Agencija je postigla zadovoljavajuće rezultate u poslednjih dve godine sto se tice digitalizacije arhivske građe, iako su to ostvarene spostvenom snagom. Danas Agencija radi sa zastarenom tehnoloskom opremom za digitalizaciju arhivskih dokumenata.

Istim izazovom ili čak težim suocavaju se Meduopstinski Arhivi u pogledu infrastrukture, osim Meduopstinski Arhiv u Peć, sto poseduje svoj objekat, sve druge Meduopstinske arhive imaju na privremeno korišćenje objekte iz drugih institucija za razvoj arhivske djelatnosti, koje ne ispunjavaju ni osnovne uslove za razvoj ove delatnosti. Najgora je da arhivska građa se oštećuje jos vise tokom prenosa sa jednog objekta na drugi.

Iskustva iz drugih zemalja

Agencija u okviru svoje saradnje posetio i uzeo najbolje prakse ovih država: Hrvatske, Albanije i Turske, gde i ove zemlje u oblasti arhiva su prevazišli izazove koje su otprilike iste sa problemima arhivske službe kod nas.

Iskustva ovih država je kao sledeće:

Hrvatska - polje arhivske delatnosti ima uredenu sa Zakonom o arhivsku gradu i arhive, podzakonskim aktima i Statutom, sa ciljem za utvrđivanje organizacije, funkcionisanja, nadležnosti nad stvarateljima, imatelji arhivske građe i formiranje drugih mehanizama za zaštitu arhivskih materijala sa istorijski, naučni i nacionalni vrednost. Hrvatska Država poseduje naj profesionalni proces digitalizacije arhivske građe u Evropu.

Takodje, Hrvatska Država sa navedenom Zakonom predviđa Savet, koji ima savetodavni mandat i pokazao je uspeh u razvoj politike iz oblasti arhivske djelatnosti. Drzavni Arhiv Hrvatske, takode ima uređeno poglavlje sankcija u slučaju kršenja zakonskih odredbi sa kaznjenjem u novcu za stvaratelje i imalaca arhivske građe koji ne ispunjavaju uslove za evidentiranje, regulisanje, obradu, sastavljanje liste sa rokovima očuvanja, zaštitu, stvaranje uslova ocuvanja, predaju nadležnom arhivu, davanje na iskoriscenje arhivske građe pre isteka

rokova utvrđenih zakonom, itd, što je omogućilo primenu i bolje praćenje politika iz oblasti arhivske djelatnosti.

Albanija – Država Albanije polje arhivske djelatnosti ima regulisano Zakonom o Arhivima i propisima u njenom sprovođenju. Takođe, država Albanije sa navedenom Zakonom predviđa Savet, koji ima mandat odlučivanja, koji je dovelo do uspeha u sprovođenju politike u oblasti arhivske djelatnosti, i ima uspostavljene i druge komisije. Savet se sastoji od 17 članova, 8 unutrašnji i 9 spoljnih. Unutrašnji članovi su predstavnici izabrani iz reda stručnjaka i radnika državne arhivske mreže koja se upravlja od same Generalne Direkcije Arhiva. Spoljni članovi Saveta imenuju se od šefova institucija koje predstavljaju, kao: tri predstavnika Akademije Nauka ili njegovih podređenih institucija; Dva predstavnika Ministarstva kulture, omladine i sporta i / ili njenih podređenih institucija; Dva predstavnika Univerziteta Tirane; Dva predstavnika sistemskih arhiva.

Turska - Turska država polje arhivske djelatnosti uređuje posebnim Zakonom, koji pokriva na ovim arhivske mreže.

Turski arhivi kao najuspešnijiu praksu imaju digitalizaciju arhivske građe preko ugovorene privatne kompanije.

Kao dokazane prakse za uspešno funkcionisanje u polju arhivske djelatnosti smatramo prakse (mix) između Albanije i Hrvatske za funkcionisanje u našoj zemlji.

Da ne bi stvarali dodatne troškove mi nameravamo da sa izmenom-dopunom zakona stvorimo unutrašnji preporučni – savjetodavni organ.

Organ će se sastojati od Izvrsnog direktora Agencije, uključujući i Direktore Departmana Agencije, takodje i Direktore Meduopstinskih arhivskih Direkcija. Za poslove i zadatke organa donet će se podzakonski akt.

Poglavlje 3 : Ciljevi i Objektiv

Cilj

Cilj ili namera Agencije je razvoj politike koji se odnosi na poboljšanje uspostavljanje i potpuno funkcionisanje arhivske mreže, ljudske resurse, fizičke infrastrukture, prikupljanje arhivske građe, koje su spremne da se predaju arhivu, digitalizacija dokumenata itd..

Objektivi

Nedostatak ljudskih resursa doveo do stanje da mi imamo 48 % arhivske građe neregulisano. Neregulisana građa uvek rizikuje da bude ugrožena. Iako arhivisti DAAK rade sa najvišom normom u regionu, sa trenutnim osobljem nije moguće stići korak da popravi ovu situaciju.

Stoga, cilj za ostvarivanje misije arhiva je:

Upravljanje i digitalizacija arhivske dokumentacije gdje se predviđa praćenje i nadzor u registraturama (stvarateljima fondova) i nadležnost da dostave primjedbe, predloge i preporuke uključujući izrecivanje kaznenih mera za njihov neuspeh.

Dok, digitalizacija arhivskih dokumenata je da budemo sto bliže građana i sve većim zahtjevima naučnih i institucionalnih istraživača gdje je neophodno i upotreba savremenih sredstava informacione tehnologije koja bi olakšala znatno razmjenu dokumenata sa međunarodnim arhivima, korišćenje informacija koje pružaju dokumenti, i jednako uticati i na njihovo fizičko čuvanje od mogućeg fizičkog uništenja, takođe bi povećao efikasnost korišćenja arhivske građe od strane istraživača.

Povećanje broja stručnog osoblja - koji će evidentirati, sredivati, sistemovati i razraditi dokumente arhivskih fondova i zbirke.

Poboljšanje fizičke infrastrukture - da bi postigli standarde očuvanja dokumenta i da bi ispunili međunarodne standarde fizičkog očuvanja dokumenata je više nego što je potrebno da se stvore uslovi za fizičku infrastrukturu za zaštitu i očuvanje arhivske građe(dovolni prostori, aklimatizacija, zastitni sistem od požara, police, itd.).

Poglavlje 4 : Opcije

Opcija 1 : Opcija status quo (bez promena)

Sa nastavkom ove situacije dodatno će se produbiti probleme u upravljanju i bolju funkcionalnost arhivske delatnosti na Kosovu. Nedostatak Preporučnog/ Savetodavnog Organa za Arhive; nedostatak kaznene odredbe; nedostatak Odredbe koja srediva uvoz-izvoz arhivskih dokumenata; nedostatak Odredbe o kupovini arhivske građe; očuvanje dokumentacije na vreme i pod posebnim i izvanrednim okolnostima; licenciranje zanimanje Arhivista; kompetencije stvaratelja fondova iz lokalne i centralne vlasti; definiranje arhivske mreže zakonom; promena imena Agencije, od Državna Agencija Arhiva Kosova (DAAK), u Arhivska Agencija Države Kosova (AADK), napravi se sa ciljem da se ne duplikuju skraćenice sa Akademijom Nauka i Umetnosti Kosova, ce uticati na povećanje procenata broj ne obrađivanog dokumenata, njeno dalje ostecenje, nemogućnosti prihvatanja dokumenata koji su dostigli rok po zakonu, zbog nedostatka prostora i ljudski resursi. Ne izmjena Zakona, produbice i pogoršati sadašnje stanje arhiva.

Opcija 2 : Promjena postojeće politike

Postojeća politika može se promjeniti sa izmenom-dopunom postojećeg Zakona, sa definisanjem dodatne odredbe koje regulišu oblast arhivske delatnosti.

Izmena- dopuna Zakona sadržice sledeće odredbe:

- Arhivska mreža Republike Kosova će se sastavljati od : Državne Agencije Arhiva Kosova, Meduopstinske Arhive, Arhivi javnih i privatnih institucija, Specijalni Arhivi, Privatni Arhivi, i određene institucije sa članom 9, stav 2, Zakona 04 / L -088 , za Državne Arhive.

Agencija je najviši organ arhivske mreže Kosova, centralna institucija koja deluje kao organ vlade, koja organizuje, usmerava i kontroliše sve arhivske delatnosti u cjelu arhivsku mrežu u zemlji.

Agencija čuva, štiti i upravlja arhivsku gradu institucija, organa i javnih organizacija, pravnih i fizičkih lica, porodice i drugih subjekata, koje su dostavljene u Agenciji.

U sastavlju i direktnom administrativnom i profesionalnom podređenju Agencije su Meduopstinski Arhivi u Prištini , Mitrovicu, Peći, Đakovici, Prizrenu, Gnjilanu, takodje kao neposredna potreba planiramo osnivanje Meduopstinskog Arhiva u Urosevac (ako se stvaraju budžetske mogućnosti). Specialni arhivi institucija i oni privatni koji su deo mreže arhiva u zemlji, imaju kontinuiranu profesionalnu saradnju sa Državnom Agencijom Arhiva Kosova.

Meduopstinski Arhivi:

Meduopstinski Arhivi Republike Kosova:

- Meduopstinski Arhiv Prištine, koji pokriva stvaratelje i imalaca arhivske građe ovih opština: Priština, Podujevo, Obilić, Kosovo Polje, Lipljan, Glogovac i Gračanica;
- Meduopstinski Arhiv Mitrovice, koji pokriva stvaratelje i imaoce arhivske građe ovih opština: Mitrovica, Srbica, Vučitrn, Zvečan, Leposavić i Zubin Potok;
- Meduopstinski Arhiv Peć, koji pokriva stvaratelje i imaoce arhivske građe ovih opština: Peć, Dečani, Junik, Istok i Klina;
- Meduopstinski Arhiv Đakovica, koji pokriva stvaratelje i imaoce arhivske građe ovih opština: Đakovici, Mališevo i Orahovac;
- Meduopstinski Arhiv u Prizrenu, koji pokriva stvaratelje i imaoce arhivske građe ovih opština: Prizren, Mamuša, Suva Reka i Dragaš;
- Meduopstinski Arhiv Gnjilana, koji pokriva stvaratelje i imaoce arhivske građe ovih opština: Gnjilane, Uroševac, Kačanik, Elez Han, Štrpce, Štimlje, Kamenica, Artana (Novo Brdo), Vitina, Ranilug, Parteš i Klokot.

Zbog velike geografske širine i velikog broja stvaratelja koje trenutno pokriva Meduopstinski Arhiv Gnjilane vidimo da je neophodno osnivanje Meduopstinskog Arhiva u Uroševac (ako se stvaraju budžetske mogućnosti).

Meduopstinski Arhivi upravljaju, čuvaju, štite, klasifikuju i kategorizuju nasleđene dokumenata, takodje i dokumenata arhiva lokalnih institucija koje deluju u okviru relevantnih teritorija koje pokrivaju.

Meduopstinski Arhivi obligovani su da registruju svako arhivsko bogastvo koja postoji na teritoriji koju pokriva.

-Preporucni/Savetodavni Organ - biće uspostavljen izmjenama i dopunama Zakona. Ovaj Organ da ce savete o stručnom radu arhivske delatnosti; raspravlja o opštim pitanjima iz oblasti arhivske delatnosti; daje preporuke i mišljenja o napretku arhivske delatnosti u Republici Kosovo; daje mišljenje o ponašanju naučnih i kulturnih funkcija arhiva; daje preporuke o korišćenju arhivske građe u arhivu pre isteka njegovog roka, i preporučuje formiranje raznih komisija za funkcionisanje arhivske delatnosti. Organ ce se sastojiti od Direktora Departmena i Direktora Direkcije Medu-opstinskih Arhiva, na čelu sa Izvrsnom Direktorom Agencije. Za zadatka i dužnosti organa izdace se podzakonski akt, kojim će se definisati zadatke i odgovornosti.

-Promena Imena Agencije, od Državni Agencija Arhiva Kosova (DAAK), u Arhivska Agencija Države Kosova (AADK), napravi se sa ciljem da se ne duplikuju skraćenice sa Akademijom Nauka i Umetnosti Kosova.

-Mogućnost kupovine dokumenata sa istorijskog, kulturnog , naučnog i nacionalne vrednosti odredi ce se sa Zakonom. Da bi Agencija bila u mogućnosti da obogati fondove i zbirke od vlasnika dokumenata u pitanju unutar i van zemlje. Za određivanje vrednosti dokumenata formirace se komisija eksperata iz raznih polja.

-Eksport-import dokumenata: dokumenti, arhivski fondovi i zbirke koji se cuvaju u Agenciji, u privatnim i specialnim arhivima, koji se pojavljuju u međunarodnim okruženjima u cilju prikazivanja ili promovisanje kulturnih i istorijskih - naučne svrhe, trebalo bi da se garantuje kretanje dokumenata do njihovo vracenje u zemlju porekla. Odgovorna za sprovođenje Ekport / Import dokumenata i njihovo kretanje će biti nadležni organ DAAK, osnovana zakonom ili podzakonskim aktom. Arhivski dokumenti trajne vrednosti i važnosti istorijsko- kulturnih naroda i države Kosovo mogu da napuste zemlju samo uz saglasnost stručne komisije ili organa koje imenuje Agencija.

-Čuvanje dokumenata u izuzetnim okolnostima: okolnosti stvorene od posledice elementarnih nepogoda (požar , poplava , zemljotresa) slučaju rata itd.

-Zakon bi trebalo da sadrži Kaznene Odredbe u slučaju kršenja zakona, da bi stvaratelji koji ne ispunjavaju uslove evidentiranja, sredjivanje, obrade, sastavljanje liste sa rokovima cuvanja, zaštite, stvaranje uslova za ocuvanje, i njenu isporuku u Agenciji po zakonu i međunarodnim standardima.

Sa izmenama i dopunama zakona o državnim arhivama očekujemo da će se situacija poboljšati u upravljanje i bolje funkcionisanje arhivske delatnosti na Kosovu. Dakle, imaćemo najveći porast procenta obrađenih dokumenata, zaštitu arhivske građe, mogućnost prihvatanja dokumenata koji su istekli uslove po zakonu, prihvatanje arhivskih dokumenata regulisano u skladu sa traženim standardima. Odgovoran za sprovođenje zakona će biti Državna Agencija Arhiva Kosova.

Opcija 3: Promena postojećeg izvršnog pristupa

Ako se postojeća politika ne menja, ali se osiguravaju finasijska sredstva za funkcionisanje arhivske delatnosti uključujući i digitalizaciju i potrebne dodatne ljudske resurse i obuku za njih, onda situaciju u Agenciji će znatno poboljšati.

Povećanje broja zaposlenih bi poboljšao situaciju u sredivanju, obradu fondova i arhivskih zbirki. Digitalizacija će značajno poboljšati korišćenje i čuvanje arhivske građe.

Međutim, situacija kod stvaratelja odakle je glavni izvor problema neće se promeniti uopšte, zbog nedostatka zakonskih i kaznenih odredba.

Poglavlje 5: Sazetak Opcija

Sazetak Opcija			
Glavne karakteristike	Opcija 1	Opcija 2	Opcija 3
Glavne karakteristike opcije	Ne preduzimanje nijednog delovanja za izmjenu politike i aktualne situacije.	Poboljšanje situacije sa izmenom-dopunom postojećeg Zakona..	Poboljšanje situacije , uz obezbeđenje finansijskih sredstva za funkcionisanje arhivske djelatnosti, uključujući digitalizaciju i obezbeđivanje dodatnih ljudskih resursa, kao i regulisanje nekih nedostataka u izdavanje podzakonskih akata.
Sektor	Agencija i Arhivska Mreža.	Agencija i Arhivska Mreža.	Agencija i Arhivska Mreža.
Karakteristike sprovođenja – ko je odgovaran – jedanresor Vlade (koji), privatni sektor, građani.	Agencija i Arhivska Mreža, stvaraoci i imaoci arhivskih dokumenata.	Vlada Kosove, Agencija i Arhivska Mreža, stvaraoci i imaoci	Vlada Kosove, Agencija i Arhivska Mreža, stvaraoci i imaoci arhivskih dokumenata.

		arhivskih dokumenata.	
Administriranje ili sprovođenje programa ili usluge.	/////	////////	/////
Zakone, podzakonske aktove, promjene i dopune aktualnog Zakona, takođe i sprovođenje i kazne.	Zakon br. 04/L-088 za Državne Arhive; Podzakonski Aktovi: Administrativno Uputstvo br. 08/2007, o Odabiranju Arhivske Građe i izlučivanju bezvrednog registratorskog materijala; Administrativno Uputstvo br. 09/2007, za Primo-Predaju Arhivske Građe; Način korišćenja arhivske građe u DAAK.	Izmjena-Dopuna postojećeg Zakona.	Postojeći Zakon, i izdanje podzakonskih aktova: Arhivska Mreža, rok primo-predaje arhivskih dokumenata, takse.
Stimulacije ili ne - ekonomske stimulacije - subvencije ili porezi.	////////	////////	////////
Kampanje edukacije i komunikacije.	/////	////////	/////
Instrukcije i Kodovi	/////	////////	/////

Vremenski rokovi – kad stupa na snagu opcija.	Zakon je na snazi.	2017/18	2017
---	--------------------	---------	------

Poglavlje 6 : Analiza opcija

Prednosti

Opcija 1 - Uprkos nedostacima koje pokazio sprovođenje ovog Zakona u praksi, međutim ovaj Zakon obuhvata površinu arhivske delatnosti na Kosovu.

Opcija 2 - Kroz izrade izmjene-dopune Zakona regulisace se ova pitanja: imat ćemo povećanje procenata regulisanih dokumenata, profesionalnu zaštitu od daljih šteta dokumenata, podizanje iznos prijema fondova i arhivskih zbirke koji su postigli vreme za arhiviranje; Savetodavni / preporucni mehanizam za razvoj programskih politika arhiva; takođe osiguranje potpunog sprovođenja Zakona kroz kaznene mjere.

Opcija 3 - Ako se ne menja postojeća politika, ali osiguravaju se finansijska sredstva za funkcionisanje arhivske delatnosti uključujući i digitalizaciju i potrebne dodatne ljudske resurse i obuke za njih, situacija u Agenciji će se znatno poboljšati. Neke nedostatke postojećeg zakona bi se regulisali sa izdavanjem podzakonskih akata.

Negativne posledice:

Opcija 1 - Nastavljanje postojeće politike će dovesti do produbljiivanja trenutnih problema. Kao rezultat nedostatka kaznenih mera dolazi do nesprovođenja postojećeg zakona.

Opcija 2 - Sa izdavanjem izmenama i dopunama postojećeg Zakona može biti potrebe za dodatne budžetske troškove.

Opcija 3 - Promenom postojećeg pristupa za izvršenje, situacija u registraturama od gde je glavni izvor problema neće se promeniti uopšte, zbog nedostatka zakonskih i kaznenih odredbi.

Poglavlje 7 : Konsultacije

U procesu izrade ovog Nacrta Koncept Dokumenta konsultovali su se stručnjaci iz unutrašnjih Departmana Državne Agencije Arhiva Kosova, Koordinacioni Sekretarijat Vlade i Pravna Kancelarija Premijera, koji su takođe učestvovali u izradi ovog Nacrta Koncept Dokumenta.

Proces konsultacije će biti sproveden u skladu sa Uredbom Br. 09/2011 o Radu Vlade.

Poglavlje 8 : Poređenje opcija

Opcija 1 - status quo - nastavak ove situacije, situacija će ostati nepromenjena u funkcionisanju ove oblasti. Razvoj arhivske delatnosti sa važećim Zakonom ostaje nepotpun i ne obećava progresivan razvoj.

Opcija 2 - Sa izdavanjem izmjenama i dopunama Zakona- situacija funkcionisanja arhivske oblasti obećava da će u budućnosti biti rešene osnovni problemi, koji se danas suočavaju sa brojnim izazovima , kao što je nedostatak razjašnjenja i objašnjenja arhivske mreže i arhivske dužnosti i ovlašćenja; Savetodavni / preporučni Organ; kaznene odredbe, mogućnost kupovine arhivskih dokumenata, eksport-import arhivskih dokumenata, itd.

Opcija 3 - Promenom postojeće pristupa za izvršenje, dakle obezbeđivanje dodanih finansijskih sredstva za funkcionisanje arhivske delatnosti uključujući i digitalizaciju i potrebne dodatne ljudske resurse i obuke za njih, situacija u Agenciji će se znatno poboljšati. Ali, situacija u registraturama od gde je glavni izvor problema neće se promeniti uopšte, zbog nedostatka zakonskih i kaznenih odredbi .

Opcija koja će imati najviše priliku da postigne naše namere i ciljeve za rešavanje ove oblasti je dopuna - izmena Zakona o Arhivama opcija 2.

Poglavlje 9 : Preporuka

Preporučujemo da Vlada Republike Kosova usvoji Koncept Dokumenta sa drugom preporučenom opcijom (2), izdavanje nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona br. 04 / L – 088, o Državnim Arhivima, koji će regulisati funkcionisanje oblasti arhivske mreže; uspostavljanje Savetodavnog/ preporucnog Organa; kupovinu arhivskih dokumenata, eksport-import arhivskih dokumenata i kaznene odredbe.

Ova opcija neće imati manje budžetske implikacije, budžetske implikacije će biti sa osnivanjem Meduopstinskog Arhiva Urosevaca (u zavisnosti od mogućnosti budžeta) koje su prikazane u formularu procene finansijskog uticaja. U slučaju odobrenja ovog Koncept Dokumenta, Državna Agencija Arhiva Kosove u saradnji sa Kancelarijom Premijera će izraditi i dostaviti na odobrenje Vladi Predlog zakona o izmjenama i dopunama. Zakon br. 04 / L – 088, o Državnim Arhivima Republike Kosovo.

Poglavlje 10: Komunikacija

Uz odobrenje koncept dokumenata Državna Agencija Arhiva Kosova u skladu sa pravilima i procedurama će komunicirati zainteresovanim stranama potencijalnu odluku Vlade o promenama koje će se uraditi u oblasti arhiva. Način komunikacije će biti otvorena, u skladu sa Odredbom o Radu Vlade. Osnovna poruka će biti najava novih mogućnosti koje će doneti izmena zakona o Državnim Arhivima.

Ovaj nacrt koncept dokumenat je poslat u prethodne konsultacije po članu 7 (3) po Odredbi o radu Vlade svih zainteresovanim stranama, u skladu sa utvrđenim procedurama, i komentere smo uzeli samo iz KSV, koje su uključene u ovom Nacrtu Koncept Dokumenta.